

ZORG VOOR VERWAARLOOSDE KINDEREN IN DE TWINTIGSTE EEUW

Het Kinderhuis aan de Meerweg

In 1898 werd aan het toen nog onbestrate eind van de Meerweg nabij het Laegieskamp de eerste steen gelegd voor een door architect C.J. Kruisweg getekend kindertehuis. Dit gebeurde in opdracht van de Amsterdamse 'Vereeniging tot opvoeding van half-verweesde, verwaarloosde of verlaten kinderen'.

Deze vereniging ontfermde zich over kinderen bij wie niet alleen het ouderlijk toezicht, maar ook de ouderlijke zorg ontbrak. Het huis heette het Doorgangshuis, want het was de bedoeling dat kinderen na een half jaar wenen aan een regelmatig gezinsleven in een pleeggezin geplaatst konden worden.

Bussumse afdeling

De inwoners van het Spiegel vreesden overlast van deze Amsterdamse kinderen, maar dat bleek nadat het tehuis eenmaal geopend was, nogal mee te vallen. Het doel van

■ Moeder Wildeboer met de kinderen in de tuin (Uit: De Prins, nov. 1906).

de vereniging werd daarna al spoedig door Bussumers omarmd: zovelen werden lid van de vereniging, dat een aparte Bussumse afdeling kon worden opgericht, die in staat was jaarlijks de kosten voor vijf à zes verwaarloosde Bussumse kinderen die in het huis

werden opgenomen op zich te nemen. Ook het batig saldo van muziek- en toneeluitvoeringen ging vaak naar het Doorgangshuis.

Uitbreiding

Het aantal kinderen nam snel toe. Al in 1901 werd er gesproken over de noodzaak van een vergroting van het tehuis. In 1904 werd de voor de verbouwing benodigde 3000 gulden door Bussumse leden en begunstigers van de vereniging vlot toegezegd. In 1905 werd de Meerweg tot aan het Doorgangshuis doorgetrokken en op 5 oktober 1905 werd het verbouwde tehuis feestelijk geopend.

■ Een jongensslaapkamer in het Kinderhuis in 1950.

Deze vereniging ontfermde zich over kinderen bij wie niet alleen het ouderlijk toezicht, maar ook de ouderlijke zorg ontbrak

Kinderwetten

In december 1905 werden de kindervetten van kracht. Deze maakten het mogelijk dat de overheid ingreep als ouders hun taak als opvoeder verwaarloosden. Dit maakte het voor de 'Vader' en 'Moeder' van het Doorgangshuis eenvoudiger te voorkomen dat de kinderen door hun ouders uit het tehuis werden gehaald en weer de straat werden opgestuurd, zoals

■ Fragment kaart van Bussum 1915 met het Doorgangshuis.

voordien nog al eens gebeurde. Op 22 oktober 1906 kreeg het Doorgangshuis hoog bezoek: koningin-moeder Emma liet zich rondleiden en werd door de kinderen toegezongen.

Eerste Wereldoorlog

Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) werd het ondanks dat Nederland neutraal bleef op den duur steeds moeilijker de kinderen te voeden, want alles werd duurder en er kwam steeds minder geld binnen. In de jaren twintig opende Hilversum een Doorgangshuis waarin gezinnen werden ondergebracht die wachtten tot er een woning voor hen beschikbaar kwam. Sindsdien werd het tehuis

Marienburg

In januari 1941 moest het Kinderhuis op last van de bezetter zijn deuren sluiten. De kinderen werden elders ondergebracht. Niet veel later werd het gebouw van Marienburg door de Duitsers geconfisqueerd en werden leerlingen en personeel van het pensioonaat ondergebracht in het voormalige Kinderhuis aan de Meerweg. In 1946 kwam het huis weer in bezit van de Amsterdamse Vereniging Kinderhulp. De nieuwe directrice, mevrouw Dils, liet het tijdens de oorlog zeer verwaarloosde gebouw opknappen en gaf het kinderhuis de naam 'De Poort'. In 1955 werd het gebouw aan de achterzijde

■ Het Doorgangshuis in 1905. (Collectie Winthorst)

■ Leerlingen van het pensioonaat Marienburg voor hun tijdelijke school in 1942.

in Bussum aangeduid als het Kinderhuis. De Amsterdamse vereniging werd vanaf 1922 aangeduid als Kinderhulp, terwijl de lange naam officieel bleef bestaan.

Schandaal

Niet alles liep altijd op rolletjes. In juli 1919 liepen twee jongens uit het tehuis weg omdat ze gehoord hadden dat er in Laren kermis was. Ze pikten geld van iemand aan de Brinklaan, waarna ze zich in Laren prima vermaakten, totdat de inmiddels gewaarschuwde politie hen in de kraag vatte en terugbracht naar Bussum. In 1924 kwam het huis in het nieuws wegens een zedenschandaal: de 'Vader' werd gearresteerd omdat hij met verschillende meisjes in het tehuis ontucht had gepleegd. Sindsdien had het huis een directrice en uitsluitend vrouwelijke medewerkers.

uitgebreid met een speelruimte. In 1962 ging mevrouw Dils met pensioen en werd het kinderhuis voorgoed gesloten. De Vereniging Kinderhulp wijzigde haar beleid: er werden alleen nog panden aangekocht waarin pleeggezinnen kinderen konden opvoeden. Het pand aan de Meerweg werd sindsdien particulier bewoond en is in 1985 gesloopt. Voor veel kinderen heeft het Kinderhuis heel veel betekend. Nog altijd krijgt de Historische Kring Bussum af en toe vragen om informatie van mensen die vroeger in het huis gewoond hebben. Hier boven staat ten minste een deel van het antwoord.

Eric Bor

Bronnen:

De Bussumsche Courant en De Nieuwe Bussumsche Courant van verschillende data.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET GEMEENTEARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

Geen muizen maar kippen en geiten

Het Muizenfort in de vesting Muiden maakte oorspronkelijk deel uit van de Stelling van Amsterdam (de verdedigingslinie rond Amsterdam). Begin jaren 70 werd het fort vrijgegeven door het Ministerie van Defensie. Er kwam een jongeren centrum in en een kinderboerderij. Tegenwoordig is er een museum, er zijn ruimtes die afgehuurd kunnen worden voor bijeenkomsten, en er is een escaperoom.

FOTO: ARCHIEF REDACTIE GOOI- EN EEMLANDER